

Брюксел, 30 ноември 2022 г.
(OR. en)

14988/22

Междуетноститутуционално досие:
2022/0298(COD)

SOC 635
EMPL 437
SAN 615
IA 194
CODEC 1784

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа - <i>Общ подход</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 28 септември 2022 г. Комисията публикува предложението си за директива за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (док. ST 12863/22), и го предаде на Съвета и на Европейския парламент.
2. Посоченото предложение намалява граничната стойност на професионална експозиция на азбест до 0,01 влакна на cm^3 , разглежда аспекти, свързани с методите за измерване, и предоставя технически разяснения по текста на изменяната директива.

3. Правното основание за това предложение е член 153, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с член 153, параграф 1, буква а) от него. В случая се прилага обикновената законодателна процедура.
4. Бяха проведени своевременни консултации с Комитета на регионите и Европейския икономически и социален комитет, но те все още не са приели своите становища.
5. Европейският парламент все още не е взел решение по позицията си.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

6. Работна група „Социални въпроси“ разгледа предложението на четири заседания на 3 октомври, 18 октомври, 31 октомври и 10 ноември 2022 г. и постигна съгласие по окончателния компромисен текст на председателството, обхващащ следните въпроси:

а) Метод за измерване (съображение 11, член 1, параграф 4 и член 2)

По искане на значителен брой делегации текстът въвежда задължение за извършване на преброяването на азбестовите влакна чрез по-съвременния и чувствителен метод, основан на електронна микроскопия. Предвиден е по-дълъг период на транспониране от 7 години, за да се спази това изискване, така да се осигури достатъчно време за прехода от най-широко използвания понастоящем метод на фазово-контрастна микроскопия. В член 2 се пояснява, че използваните понастоящем методи за измерване, в съответствие с изменяната директива, остават валидни до транспонирането.

б) Технически насоки (съображение 11, член 1, параграф 4а)

На Комисията беше възложено да подкрепя държавите членки, като предоставя подходящи технически насоки, включително относно техническия преход към новата методика.

11. На 25 ноември 2022 г. Комитетът на постоянните представители единодушно подкрепи окончателния компромисен текст, изложен в док. 14516/22, и постигна съгласие да го предаде на Съвета (Заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси) с оглед на постигането на общ подход.
12. Комитетът беше информиран за резултатите от разглеждането на оценката на въздействието на Комисията, обобщени в допълнението към документ 14516/22.

II. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съветът по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси се приканва да постигне общ подход по текста, изложен в приложението към настоящата бележка, и да възложи на председателството да започне преговори по досието с представители на Европейския парламент.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове,
свързани с експозиция на азбест по време на работа**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 153, параграф 2, буква б) във връзка с параграф 1, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура²,

¹ ОВ L 56, 16.2.2021 г., стр. 63.

² Позиция на Европейския парламент от XXXXX г. (все още непубликувана в Официален вестник) и Решение на Съвета от XXXXX г.

като имат предвид, че:

- (1) С Директива 2009/148/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³ се цели да бъдат защитени работниците от рискове за здравето и безопасността им, произтичащи от експозиция на азбест на работното място. В посочената директива се предвижда съгласувано ниво на защита от рисковете от професионална експозиция, свързани с азбест, чрез рамка от общи принципи, които да дават възможност на държавите членки да гарантират последователното прилагане на минимални изисквания. Целта на тези минимални изисквания е да се защитят работниците на равнището на Съюза, докато държавите членки могат да определят по-строги разпоредби.
- (2) Разпоредбите на настоящата директива следва да се прилагат, без да се засягат разпоредбите на Директива № 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴, когато последната предвижда по-благоприятни разпоредби за здравословни и безопасни условия на труд.
- (3) Азбестът е изключително опасно канцерогенно вещество, което все още засяга различни икономически сектори, като например строителството и санирането, минното дело и добивната промишленост, управлението на отпадъци и пожарогасенето, където работниците са изложени на висок риск от експозиция. Азбестовите влакна са класифицирани като канцерогени от категория 1А съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета⁵. Вдишването на азбестови влакна във въздуха може да доведе до сериозни заболявания като мезотелиом и рак на белите дробове, като проявяването на първите признаци на заболяването може да отнеме средно 30 години от момента на експозиция, и в крайна сметка да доведе до свързани с работата смъртни случаи.

³ Директива 2009/148/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (Текст от значение за ЕИП)
ОВ L 330, 16.12.2009 г., стр. 28.

⁴ Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа (шеста специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета) (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 50).

⁵ Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (Текст от значение за ЕИП).
ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1.

- (4) Съгласно новите научни и технологични постижения в областта защитата на експонираните на азбест работници може да се подобри, като по този начин се намали вероятността работниците да се разболеят от свързани с азбеста заболявания. От научна гледна точка за азбеста, като безпрагов канцероген, не е възможно да се определят нива, под които експозицията не би довела до неблагоприятни за здравето последици. Вместо това може да се изведе връзка експозиция—риск (ВЕР), с което се улеснява определянето на гранична стойност на професионална експозиция („ГСПЕ“), като се взема предвид приемливо ниво на прекомерен риск. В резултат на това определянето на ГСПЕ за азбест следва да се преразгледа, за да се намали рискът, като се понижат равнищата на експозиция.
- (5) Европейският план за борба с рака⁶ подкрепя необходимостта от действия в областта на защитата на работниците срещу канцерогенните вещества. Подобрената защита на експонираните на азбест работници ще бъде важна и в контекста на екологичния преход и прилагането на Европейския зелен пакт, включително по-специално „Вълната на саниране“ в Европа⁷. В препоръките на гражданите в рамките на Конференцията за бъдещето на Европа⁸ се подчертава и значението на справедливите условия на труд, по-специално преразглеждането на Директива 2009/148/ЕО.

⁶ https://ec.europa.eu/health/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf

⁷ Вълна на саниране: удвояване на процента на саниране за намаляване на емисиите, стимулиране на възстановяването и намаляване на енергийната бедност, COM(2020) 662 final.

⁸ Конференция за бъдещето на Европа. Доклад относно окончателния резултат (май 2022 г.) https://prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com/8pl7jfzc6ae3jy2doji28fni27a3?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3D%22CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf%22%3B%20filename%2A%3DUTF-8%27%27CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf&response-content-type=application%2Fpdf&X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3LJJXGZPDFYVOW5V%2F20220917%2Feu-central-1%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20220917T104038Z&X-Amz-Expires=300&X-Amz-SignedHeaders=host&X-Amz-Signature=6806caf5fd75a86ad4e907b934b2194de4c3c0c756a8d2a34c5e8b68985ffbde

- (6) Задължителната ГСПЕ за азбест, която не трябва да се превишава, е важен компонент от общите разпоредби за защита на работниците, установени с Директива 2009/148/ЕО, в допълнение към подходящите мерки за управление на риска (МУР) и осигуряването на подходящи средства за защита на дихателните органи и други лични предпазни средства.
- (7) Определената в Директива 2009/148/ЕО гранична стойност за азбест следва да бъде преразгледана с оглед на оценките на Комисията, последните научни доказателства и техническите данни. Освен това преразглеждането на тази гранична стойност е ефективен начин да се гарантира, че превантивните и защитните мерки се актуализират съответно във всички държави членки.
- (8) С оглед на наличната информация, включително актуализираните научни доказателства и технически данни, в настоящата директива следва да се определи преразгледана гранична стойност въз основа на задълбочена оценка на социално-икономическото въздействие и наличието на протоколи и техники за измерване на експозицията на работното място. Тази информация следва да се основава на становищата на Комитета за оценка на риска (КОР) към Европейската агенция по химикали (ЕЧА), създаден с Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁹, и становищата на Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място, създаден с решение на Съвета от 22 юли 2003 г.¹⁰

⁹ Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1).

¹⁰ Решение на Съвета от 22 юли 2003 г. за създаване на Консултативен комитет за безопасност и здраве на работното място (ОВ C 218, 13.9.2003 г., стр. 1).

- (9) Като се вземат предвид съответният научен експертен опит и балансиран подход и едновременно с това се гарантира адекватна защита на работниците на равнището на Съюза и избягване на непропорционални икономически неблагоприятни условия и тежести за засегнатите стопански субекти (включително МСП), следва да се определи преразгледана ГСПЕ, равна на 0,01 влакна/cm³, измерена като средна стойност за осемчасов референтен период. Този балансиран подход е подкрепен от цел в областта на общественото здраве, насочена към необходимото безопасно отстраняване на азбеста. Обмислено е също така предлагането на ГСПЕ, при която се вземат предвид икономическите и техническите съображения, с цел да се позволи ефективно отстраняване.
- (10) Комисията проведе двуетапна консултация със социалните партньори на равнището на Съюза в съответствие с член 154 от Договора. Тя също така проведе консултация с Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място, който прие становище, предоставящо и информация за успешното прилагане на преразгледаните варианти за ГСПЕ. Европейският парламент прие резолюция¹¹, в която се призовава за предложение за актуализиране на Директива 2009/148/ЕО с цел да се повишат мерките на Съюза за защита на работниците от заплахата от азбест.
- (11) Макар че оптичната микроскопия не позволява да се преброят най-малките вредни за здравето влакна, понастоящем тя е най-често използваният метод за редовно измерване на азбеста. В съответствие със становището на Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място оптичната микроскопия следва постепенно да бъде заменена от по-модерна и чувствителна методология, основана на електронната микроскопия или друг метод, който дава еквивалентни или по-чувствителни резултати, като същевременно се отчита необходимостта от подходящ период на техническа адаптация и от по-голяма съгласуваност между различните методологии, прилагани понастоящем в рамките на Съюза. За да се осигури достатъчно време за привеждане в съответствие с новите изисквания, свързани с измерването на влакната, е целесъобразно да се предвиди по-дълъг срок за транспониране от 7 години за такива мерки. Комисията следва да подкрепя и улеснява държавите членки при това заместване на методологията, по-специално чрез разработването на насоки.

¹¹ Резолюция на Европейския парламент от 20 октомври 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно защитата на работниците от азбест (2019/2182(INL)) (ОВ С 184, 5.5.2022 г., стр. 45.)

- (12) Като вземат предвид изискванията за свеждане до минимум на експозицията, определени в Директива 2009/148/ЕО и Директива 2004/37/ЕО, работодателите следва да гарантират, че рискът, свързан с експозицията на работниците на азбест на работното място се свежда до минимум и във всеки случай до възможно най-ниското от техническа гледна точка ниво.
- (13) Необходими са специални мерки за контрол и предпазни мерки за работници, които са експонирани или има вероятност да бъдат експонирани на азбест, като например подлагане на работниците на процедура за обеззаразяване и свързаното с това обучение, с цел да се допринесе в значителна степен за намаляване на рисковете, свързани с такава експозиция.
- (14) Превантивните мерки за защита на здравето на експонирани на азбест работници, както и предвидените за държавите членки ангажименти, свързани с наблюдението на здравето на тези работници, са важни, по-специално продължаването на наблюдението на здравето след края на експозицията.
- (15) Работодателите следва да предприемат всички подходящи мерки, ако е необходимо чрез получаване на информация от собствениците на помещенията, както и от други подходящи източници на информация, включително съответните регистри, за да установят наличието на материали, за които се предполага, че съдържат азбест. Те следва, преди да започнат даден проект за отстраняване на азбест, да запишат наличието или предполагаемото наличие на азбест в сградите или инсталациите и да съобщат тази информация на други, които могат да бъдат експонирани на азбест в резултат на неговото използване, дейности по поддръжката или други дейности във или по сградите.

- (16) Доколкото целта на настоящата директива, а именно защитата на работниците от рисковете за тяхното здраве и безопасност, които възникват или могат да възникнат поради експозицията им на азбест по време на работа, включително предотвратяването на такива рискове, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците ѝ може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (17) Тъй като настоящата директива се отнася до защитата на здравето на работниците и безопасността на работното място, тя следва да бъде транспонирана в срок от две години от датата на влизането ѝ в сила.
- (18) Поради това, Директива 2009/148/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Изменения на Директива 2009/148/ЕО

Директива 2009/148/ЕО се изменя, както следва:

- 1) в член 1, параграф 1 се добавя следната трета алинея:

„Разпоредбите на Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета* се прилагат винаги, когато са по-благоприятни за здравето и безопасността на работниците по време на работа.

* Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа (шеста специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 на Директива 89/391/ЕИО на Съвета (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 50), последно изменена с Директива (ЕС) 2022/431 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2022 г. (ОВ L 88, 16.3.2022 г., стр. 1).“;

2) член 2 се заменя със следното:

„Член 2

За целите на настоящата директива с понятието „азбест“ се означават следните влакнести силикати, които са класифицирани като канцерогени от категория 1А съгласно Регламент (ЕО) 1272/2008*:

- а) азбестов актинолит, CAS** № 77536-66-4;
- б) азбестов амозит (грунерит), CAS № 12172-73-5;
- в) азбестов антофилит, CAS № 77536-67-5;
- г) азбестов хризолит, CAS № 12001-29-5;
- д) азбестов крокидолит, CAS № 12001-28-4;
- е) азбестов тремолит, CAS № 77536-68-6.

* Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1—1355).

** CAS: № Номер на Службата за химични индекси“;

3) член 6 се заменя със следното:

„Член 6

За всички дейности, посочени в член 3, параграф 1, експозицията на работниците на прах от азбест или от съдържащи азбест материали на мястото на работа се намалява до минимум и във всички случаи до възможно най-ниското от техническа гледна точка ниво под граничната стойност, определена в член 8, по-специално чрез следните мерки:

- а) броят на работниците, които са или е вероятно да бъдат експонирани на прах от азбест или от съдържащи азбест материали се ограничава във възможно най-голяма степен;
- б) работните процеси се разработват така, че да не се получава азбестов прах или ако това се окаже невъзможно, да се избягва изпускането на азбестов прах във въздуха;
- в) всяко помещение и оборудване, в което се обработва азбест, редовно и ефективно се почиства и поддържа;
- г) азбестът или материалите, които са източник на азбестов прах, се съхраняват и транспортират в подходящи плътно затворени опаковки;
- д) отпадъците се събират и отстраняват от работното място в най-кратки срокове, в подходящи плътно затворени опаковки с етикети, указващи, че същите съдържат азбест; тази мярка не се прилага за дейностите в областта на минното дело; след това тези отпадъци се третират в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета*.

* Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3).“;

- 4) в член 7, параграф 6, първа алинея се заменя със следното:

„Преброяването на влакната се извършва чрез електронна микроскопия или чрез друга алтернативна технология, която дава еквивалентни или по-точни резултати.“;

- 4(a) в член 7 се добавя следният параграф:

„7. С цел да се гарантира спазването на мерките за преброяване на влакната, посочени в настоящия член, Комисията подкрепя държавите членки, като предоставя подходящи технически насоки, включително относно техническия преход от фазово-контрастна микроскопия, прилагана в съответствие с метода, препоръчан през 1997 г. от Световната здравна организация (СЗО)*, към електронна микроскопия.

* Определяне на концентрациите на влакна във въздуха. Препоръчан метод чрез фазово-контрастна оптическа микроскопия (метод на мембранен филтър), СЗО, Женева, 1997 г. (ISBN 92 4 154496 1).“;

- 5) член 8 се заменя със следното:

„Член 8

Работодателите следят никой работник да не бъде експониран на концентрация на азбест във въздуха, превишаваща 0,01 влакна на cm^3 , измерена като средна стойност за осемчасов референтен период (TWA).“

- 6) в член 11, първа алинея се заменя със следния текст:

„Преди започването на работи по разрушаване или поддръжка, работодателите предприемат всички подходящи мерки, ако е необходимо чрез получаване на информация от собствениците на помещенията, както и от други източници на информация, включително съответните регистри, за да установят наличието на материали, за които се предполага, че съдържат азбест.“;

7) в член 19, параграф 2 се заменя със следното:

„Работодателят вписва в регистър информацията за работниците, участващи в дейностите, посочени в член 3, параграф 1. Тази информация посочва естеството и продължителността на всяка дейност, както и експозицията, на която са изложени работниците. Лекарят и/или отговарящият за медицинското наблюдение орган има достъп до този регистър. Всеки засегнат работник има достъп до личните си резултати в регистъра. Работниците и/или техните представители в предприятието имат достъп до анонимната агрегирана информация, съдържаща се в регистъра. “.

Член 2

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, най-късно до [ОВ: моля въведете две години след датата на влизане в сила на настоящата директива]. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.
- 1a Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с член 1, точка 4 от настоящата директива, най-късно до [ОВ: моля въведете 7 години след датата на влизане в сила на настоящата директива]. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби. Преди да въведат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби в съответствие с настоящия параграф, държавите членки извършват преброяване на влакната, когато това е възможно, чрез фазово-контрастна микроскопия в съответствие с метода, препоръчан през 1997 от Световната здравна организация, или чрез всеки друг метод, който дава еквивалентни резултати.

Когато държавите членки приемат разпоредбите, посочени в параграфи 1 и 1a, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.
2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател
